

The book cover features a central portrait of a young man with dark hair and a serious expression. He has a vibrant blue and green peacock feather painted on his left cheek. A large, detailed peacock is perched on his right shoulder, its tail feathers cascading down. The background is a dark, atmospheric scene of a city skyline at dusk or dawn, with the Big Ben clock tower prominently visible on the left. The entire scene is overlaid with various floral and botanical illustrations, including large pink and white flowers and green leaves. The title 'FLOORTJE ZWIGTMAN' is written in a white, serif font at the top. The main title 'SCHIJN BEWEGINGEN' is in a large, elegant, yellow-green script font at the bottom. Below it, the subtitle 'EEN GROENE BLOEM I' is written in a smaller, white, serif font.

FLOORTJE
ZWIGTMAN

SCHIJN
BEWEGINGEN

EEN GROENE BLOEM I

I

*Het treurige leven van een winkelbediende – De gebeurtenis
van de dag – Een bepaalde kleur groen –
Mary Ann maakt haar entree – Grootse plannen*

O... *bell!*

Ondanks de deken en het kussen waaronder ik mijn hoofd verstopt had, drong de hoge stem van meneer Procopius tot me door en begon de dag zoals alle andere dagen: met het gevoel 'o... *bell!*'.

Ik haatte dat moment, het moment waarop ik zeker wist dat dit mijn leven niet was en dat er ergens een vergissing gemaakt moest zijn. Alsof het puur toeval was dat ik wakker werd op een mufte zolderkamer boven Victor Procopius' Herenmodepaleis als winkelbediende. *Winkelbediende!* Wat was er met me gebeurd? Een halfjaar geleden had ik nog zo goed als in m'n eentje een kroeg draaiende gehouden, verdorie. Nu stond ik elke dag van zeven uur 's morgens tot negen uur 's avonds 'ja, meneer' en 'nee, meneer' te zeggen tegen een Griek met een slecht gebit.

Om de ellende van het opstaan maar zo snel mogelijk achter de rug te hebben, schopte ik de deken van me af en zette mijn voeten op het tapijt van vuil ondergoed, moppenblaadjes en kruimels dat zich in de afgelopen maanden rond mijn bed had verzameld. Ik was altijd al een varken geweest en sinds ik een kamer met nog twee van die viespeuken deelde helemaal.

In het bed onder het dakraam was Paddy geeuwend en kontkrabbend bezig wakker te worden. Omdat hij 's morgens altijd op z'n onsmakelijkst was, draaide ik me maar snel om naar Marcel, die al bij de deur stond en springend probeerde zijn nachthemd in zijn broek te proppen. Hij was van ons drieën de enige ochtend-

1 mens en naar hem kijken had hetzelfde effect als een guts koud wa-
2 ter in je gezicht: je *moest* eruit.

3 'Morrege,' zei ik.

4 'Ah, Adrian, *bien dormi?*' vroeg hij, want hij was Frans en had
5 nooit de moeite genomen fatsoenlijk Cockney-Engels te leren. Niet
6 dat dat in dit deel van Londen iets uitmaakte. In Soho komt bijna
7 iedereen uit het buitenland.

8
9 Nadat ook Paddy zich min of meer aangekleed had, renden we
10 langs drie steile trappen naar beneden. Het was intussen al tien
1 over zeven, en tien minuten waren voor meneer Procopius wat een
2 uur voor een normaal mens was. Om negen uur zouden de klan-
3 ten komen en God verhoede dat ze zijn winkel in wanorde zouden
4 aantreffen!

5 'Ramen eerst... vreselijke troep... gisteren al die regen,' begon
6 hij, wijzend op twee emmers sop aan zijn voeten. In tegenstelling
7 tot Marcel sprak hij accentloos Engels, maar hij was meestal te ge-
8 haast om hele zinnen uit te spreken. Vandaar dat er een soort te-
9 legramtaaltje ontstaan was, dat wij achter zijn rug venijnig imi-
10 teerden. Want wat Paddy, Marcel en ik met elkaar deelden, was
1 een hartgrondige verachting voor onze werkgever en dat schiep
2 een band.

3 In Victor Procopius' Herenmodepaleis was de regel 'De klant is
4 koning' verbasterd tot 'Het winkelpersoneel is slaaf'. Meneer Pro-
5 copius had door vijftien jaar hard en nerveus werken een zaak op-
6 gebouwd met een behoorlijke klantenkring, maar verwachtte nog
7 steeds dat elke heer die de winkelbel deed rinkelen, uit was op
8 zijn ondergang. Dus werden klanten ontvangen met meer buigin-
9 gen dan een Japanse keizer ten deel zouden vallen, werden er met
10 kruiperige gebaren veel te dure sigaren gepresenteerd en werden
1 gestreken plooiën tot op de millimeter nagemeten. Alles om te
2 voorkomen dat er ooit maar eens één min, miezerig klachtje zou
3 ontstaan.

4 En dus stonden we hele dagen te luisteren naar de wensen van
5 halfgeslaagde kunstenaars en kantoorclerken die geen geld hadden
6 om in het betere gedeelte van de stad een pak te laten maken.

7 Victor Procopius was goedkoop. O ja, dat was hij zeker. Elke

avond ging er weer een lijst met maten en een bundel corduroy, tweed of flanel de deur uit naar een joodse werkplaats in de achterbuurten, waar er met behulp van naald en draad, bloed, zweet en tranen binnen een week een keurig pak van gemaakt werd.

Het was een troost om te weten dat er altijd nog mensen slechter af waren dan wij.

Marcel en ik waren de straat op gegaan om de luiken voor de ramen weg te halen en de 'vreselijke troep' op te ruimen die een regenbuitje van vijf minuten had achtergelaten. Paddy scharrelde intussen in de etalage rond, met zijn mond vol spelden. Hij moest wat verschikken aan de in zomerse vrijetijdspakken gestoken etalagepoppen, die onze haat voor Victor Procopius deelden door zomaar, zonder enige aanleiding, om te vallen of uit de naad te barsten.

Zodra Paddy ons ontdekte, besloot hij er een voorstelling van te maken. Hij drukte zijn dikke lippen tegen het glas, blies zijn wang rond en liet zijn ogen uitpuilen, zodat hij precies op een kabeljauw leek, of iets anders wat je op de kar van een visventer kunt zien liggen. Het was zo'n levensechte imitatie dat Marcel en ik in de lach schoten. Dat was genoeg om meneer Procopius naar buiten te brengen. Omdat hij het niet aandurfde in de stille straat te schreeuwen, wierp hij ons enkel een ontstelde blik toe en beloofde nog wat extra werk voor ons te zoeken, omdat we blijkbaar niet genoeg te doen hadden.

Ik wisselde een snelle blik van verstandhouding met Marcel en Paddy, die nog steeds met zijn mond tegen de ruit gekleefd stond. We zouden het hem weleens betaald zetten. God mocht alleen weten wanneer.

Na een haastige wasbeurt, waarbij ik het helaas met Paddy's gore sop moest doen, ontbeten we. Het was brood, boter en sterke thee, zoals elke morgen, en met iets van poëtische wanhoop bedacht ik dat mijn leven even schraal en eentonig was als mijn ontbijt. God, op zulke momenten leek ik wel zo'n verrekte dichter!

1 Om klokslag negen uur gingen we open, alsof er dan al een hele rij
2 voor de deur stond te wachten. Marcel en ik waren door Procopi-
3 us bij de toonbank gezet. Paddy stond met zijn zondagse glimlach
4 bij de deur, terwijl de eigenaar zelf de portretten van variétéarties-
5 ten en andere plaatselijke beroemdheden die in zijn pakken gekleed
6 gingen, nog eens herschikte. Ik bekeek hem met walging: een klei-
7 ne man, druk op en neer hippend als een mus en klaar om de meest
8 misselijkmakende uitdrukking van gedienschtigheid op zijn gezicht te
9 toveren zodra er een klant over de drempel zou stappen.

10 Voor ik eens word als jij, dacht ik, voor ik toch ooit eens word
1 als jij.

2
3 Het was een rustige morgen. Er kwamen wat mannen langs op weg
4 naar hun werk in weet-ik-waar, een paar dienstmeisjes, een jongen
5 op krukken en een Italiaanse ijsverkoper, maar geen van Procopi-
6 us' zo gevreesde en verafgode klanten. Ik was door de baas aan het
7 spelden tellen gezet. Een volkomen nutteloos karweitje waarbij je
8 ervoor zorgde dat elk speldenkussen exact vijfendertig spelden had
9 en dat geen ander doel had dan je bezig te houden. Ik was net aan
10 speldenkussen nummer vier begonnen, toen ik aan Paddy's adem
1 hoorde dat er iets te gebeuren stond. Hij was een luidruchtig mond-
2 ademer, wat vooral 's nachts behoorlijk irritant was, en elke keer als
3 er iets gebeurde dat afleiding kon brengen in ons oersaaie winkel-
4 bestaan, maakte hij een soort slurpend geluid, waardoor we meteen
5 paraat waren.

6 Ik keek op en zag de dikste man die ik ooit gezien had, onze zaak
7 binnenkomen. Het was een mirakel dat hij door de deur kon, maar
8 hij *deed* het en waggelde nu, een en al lillend vlees, naar de toon-
9 bank. Voor Marcel of ik ook maar 'goedemorgen' had kunnen zeg-
10 gen, had Procopius zich al voor hem geworpen, alsof hij verwachtte
1 dat het eerste wat uit onze mond zou komen een grove belediging
2 zou zijn.

3 De wandelende vleesberg wist door tijdig af te remmen een bot-
4 sing te voorkomen en keek enigszins verbaasd naar het hoopje
5 Griekse gedienschtigheid aan zijn voeten.

6 'Goedemorgen, meneer. WelkominVictorProcopius'Herenmode-
7 paleis,waarkunnenweumeevandienstzijn?'

Procopius stak zijn gebruikelijke verkooppraatje nog sneller af dan anders. Ik zag hem de man intussen van hoofd tot voeten opnemen, opgewonden uitrekenend hoeveel een kostuum voor deze reus wel niet op zou brengen. Dit was een goeie klant! Dit was een heel goeie klant!

Terwijl Procopius in een aanmoedigende houding klaarstond om op elk verzoek in te gaan, liet de dikke man een nonchalante blik over de toonbank gaan, over de kassa, de speldenkussens, Marcel en mij.

‘Als het niet te veel moeite is,’ begon hij met een diepe stem, waar ik zowel een Frans accent als enig sarcasme in herkende, ‘zou ik graag een pak willen laten maken. Maar is dat hier wel mogelijk?’

Marcel gniffelde. Alles in de zaak, van de paspoppen tot de modeplaten aan de wand, vertelde dat dit geen kruidenierswinkel was. Aan Procopius ging de humor van de opmerking echter voorbij.

‘Natuurlijk is dat hier mogelijk! Zeker, alles is mogelijk: daagse kostuums, vrijetijdspakken, avondkleding. Mantels doen we ook, uitgaansmantels met satijn gevoerd... Dat laatste natuurlijk tegen meerprijs.’

‘Ah,’ zei de man, die nu het bepleisterde plafond van de winkel aan het bekijken was, ‘maar ik zoek iets speciaals.’

Procopius begon het op zijn zenuwen te krijgen. Dit was geen gewone klant. Dit was een klant met eisen, een klant die waarschijnlijk heel moeilijk zou kunnen doen! Marcel, Paddy en ik zagen hem met leedvermaak kronkelen. We hadden die vette kerel met zijn achteloze blik wel een hand willen geven, maar de regels van de winkel geboden ons op onze plaats te blijven staan tot meneer Procopius ons met een vingerknip een opdracht gaf.

Ik nam ondertussen de vreemdeling goed in me op. Het moest een Fransoos zijn. Geen Engelsman zou zich in een vest als het zijne op straat durven vertonen. Het spande zich, groen en lichtroze, over zijn enorme buik en had een rij knopen die uit afwisselend rode en blauwe edelstenen bestond. Het was wat je noemt een luidruchtig vest. Het overstemde met al zijn kleur de ernst van het onopvallende zwarte pak, en leek uit te schreeuwen dat zijn

1 eigenaar geen gewone sterveling, maar een kunstenaar of op zijn
2 minst een *bohémien* was. Ik was benieuwd wat het 'speciaals' was
3 dat deze klant zocht. Specialer dan dit vest kon het toch moei-
4 lijk zijn.

5 'Iets speciaals...' herhaalde Procopius en deed uit ontzag een stap
6 achteruit. 'Dat mag geen enkel probleem zijn. Wat had meneer in
7 gedachten?'

8 De klant smakte met zijn lippen, alsof hij een smakelijke maal-
9 tijd ging beschrijven. 'Wel, het is een kostuum, eenvoudig en
10 smaakvol van snit, zoals dit hier.' Hij wuifde nonchalant naar een
1 foto van een acteur die er met zijn brede schouders en slanke heupen
2 uitzag als de droom van iedere vrouw. 'Misschien iets wijder rond
3 de taille. Goed afkledend, met een mooie plooi. Maar... en nu komt
4 het. Het kostuum moet een bepaalde kleur hebben.'

5 Procopius, die bij elk woord had staan knikken, bleef nu stokstijf
6 stilstaan. Ik hoorde hem bijna in gedachten nagaan welke kleuren
7 wij in voorraad hadden.

8 'Groen,' ging de dikke man verder, 'en niet zomaar elke kleur
9 groen. In godsnaam niet dat afzichtelijke grijs-gele groen van die
10 Jaegerpakken waar sommige lui in rondlopen. Die vegetarische sa-
1 lonsocialisten als Bernard Shaw. *Mon Dieu!* Meneer, ziet u me aan
2 voor zo'n persoon?'

3 Procopius haastte zich 'nee' te schudden.

4 'En ook niet dat groen dat je aan die bomen hier in Londen ziet.
5 Platanen. Bah! Banale bomen, vindt u ook niet? Het is trouwens
6 toch zelden dat de natuur iets origineels voortbrengt. Appelgroen.
7 Grasgroen. Mosgroen. Zo voorspelbaar. Nee, ze kan niet tippen aan
8 het genie van de bloemist met zijn verfbaden... Kijkt u eens...'

9 Hij haalde een klein doosje te voorschijn dat het merk van Good
10 Years, een bloemist in de Royal Arcade, droeg. Er zat één enkele
1 bloem in. Een groene bloem.

2 'Kijk, dat bedoel ik. Een groene bloem, dat zal de natuur niet
3 uit zichzelf bedenken. Haar bloemen zijn rood of geel of roze. Op-
4 getut als een straatmadelief, als u mij die banale uitdrukking wilt
5 vergeven. Een groene bloem, dat gaat haar fantasie te boven. *Et*
6 *voilà*: de verven van de bloemist creëren er een! Meneer, *dat* bedoel
7 ik nu!'

Procopius knikte en schudde tegelijk en begreep er helemaal niets van. Wij trouwens ook niet, maar dat maakte niet uit. Die tonronde, liederlijke buitenlander had ons nu al een leuke ochtend bezorgd.

‘Zo’n kleur groen. Precies zo’n kleur groen,’ vervolgde hij, onder-tussen verliefd naar de bloem op zijn hand starend. ‘Hebt u dat?’

Procopius had al ‘ja’ geantwoord voor hij over de vraag nage-dacht had. ‘Ja... dat wil zeggen... niet in voorraad, maar we kunnen het bestellen. We kunnen het zeker bestellen. Precies die kleur. Ja, dat moet zeker lukken. Ja... ja...’

Op het ronde gezicht van de klant verscheen een brede, bijna kinderlijk verraste lach. ‘Meent u dat? Ik had nooit gedacht... Hier zomaar in een winkel in Soho... Ik stap hier naar binnen en... U moet een vermaard kleermaker zijn in dit deel van de stad. Een echte meester.’

Procopius groeide zichtbaar door dit compliment. ‘Ach, meneer, we doen ons best. We doen ons best, ik en m’n jongens. Misschien dat we in de paskamer verder kunnen praten. We hebben een grote paskamer, heel comfortabel... leunstoelen, sigaren... Marcel zal daar uw maten nemen. Marcel!’

De vingerknip dirigeerde Marcel naar de paskamer. De voorstelling was afgelopen. Procopius sloot met een laatste buiging de deur achter hen en ik ging verder met mijn speldenkussens. Bezoek van een dikke vent. Waarschijnlijk was dat de enige gebeurtenis van vandaag.

Van Marcel kregen we niets meer over die vreemde klant te horen. Hij was de rest van de dag ongelofelijk chagrijnig, ook al was het woensdag en zouden we al om vijf uur dichtgaan. Mijn humeur werd in de loop van de middag steeds beter. Ik had me iets herinnerd wat ik door mijn ochtendhumeur zo goed als vergeten was. Tegen halfvijf begon ik naar de deur te kijken. Omdat het een rustige middag was, gingen we alvast wat opruimen. Paddy slenterde naar achteren om de bezems en de emmers nat zaagsel klaar te zetten, waarmee we straks de vloer schoon zouden vegen. Marcel rommelde met een dik boek vol afschriften en rekeningen, dat hij beurtelings kwaad openklapte en weer dichtsmeed.

1 'Augustus Trops... ja hoor: Gussie!' hoorde ik hem nijdig mom-
2 pelen.

3 Net toen ik hem wilde vragen wie of wat 'Gussie' was, zag ik
4 haar aankomen. Om eerlijk te zijn, had ik haar eerst niet herkend.
5 Ze rende vlak voor een paardentaxi de straat over, wat echt iets voor
6 Mary Ann was, maar haar kleren waren *belemaal niet* Mary Ann.
7 In plaats van haar kinderachtige schortjurk droeg ze nu een witte
8 middagjapon, vol frutsels en lintjes, en zó lang dat ze er bijna
9 over struikelde. Op haar hoofd had ze een enorme hoed, met een
10 brede rand en niet minder dan vier struisvogelveren. De winkel-
1 bel leek extra hard te rinkelen toen ze de deur openduwde, als om
2 de hele wereld te vertellen dat het Mary Ann Mayfield was die hier
3 binnenkwam, *de* Mary Ann Mayfield van wie Londen nog veel zou
4 horen.

5 Nog voor Procopius 'Voorzichtig jonge juffrouw, voorzichtig!'
6 had kunnen roepen, hing ze al aan zijn arm en keek hem met haar
7 zonnigste lach aan. 'Dag meneer Procopius. Ik kom mijn kleine
8 broertje ophalen.'

9 Ik zag aan mijn baas dat hij wilde zeggen dat het nog maar
10 kwart voor vijf was, maar tegen Mary Anns lach had hij geen ver-
1 weer. Het waren de kuiltjes, had hij mij eens bekend, de kuiltjes
2 in haar wangen. Als hij niet mijn baas was, had ik hem op zijn
3 neus geslagen! Maar een kwartier voor sluitingstijd kwam die kuiltjesobsessie me goed uit.

5 'Mijn broertje neemt me vanavond mee uit, meneer. Mag hij wat
6 eerder weg?'

7 Een zeldzame, oprechte lach brak door op Procopius' nerveuze
8 gezicht. 'Ja... wel ja... vooruit... voor deze ene keer.'

9
10 'Die ouwe Griek is gek op je,' zei ik tegen Mary Ann, toen we de
1 winkel uit liepen.

2 'Ach, ga weg!' Ze haakte haar arm aanhankelijk in de mijne. 'Je
3 moet niet zo voor waakhond spelen, Adie. Ik weet van Abraham en
4 de mosterd en van de bloemetjes en de bijtjes.'

5 'Juist daarom. En de naam is overigens Adrian.'

6 'Goed hoor. Wees niet zo snel op je teentjes getrapt. We hebben
7 wat te vieren.'

Ik wees naar haar nieuwe kleren. 'Die malle hoed en die soepjurk van jou soms?'

'Ja, maar dat niet alleen. Zullen we daar binnengaan? Dan zal ik je 't allemaal vertellen.' Ze gebaarde naar een klein eethuisje met LAMSKOTELETTEN, SAPPIG EN SPOTGOEDKOOPI op de ruit.

Ik voelde bezorgd in mijn broekzakken. 'Ik heb m'n weekloon nog niet gehad.'

'En alles in het weekend verbrast natuurlijk. Geen zorgen. Ik heb geld.'

'Ik laat geen meisje voor me betalen!'

Mary Ann bleef op de stoep voor het eethuisje staan. 'Maar dat gebeurt er met je als je een gat in je hand hebt, kleine broer. Geen wonder dat je nog geen meisje gevonden hebt dat met jou uit wil.'

'Leen me dan een paar shilling. Je krijgt het terug, eerlijk waar.'

'Niks ervan. Ik trakteer je. Dat zal je leren.'

Het was de ellende dat ik sinds de kroeg was verkocht geen halfpenny meer kon sparen. Toen ik zelf nog de boekhouding voor The King's Arms deed, kostte het me geen enkele moeite om zuinig te zijn. Maar nu snakke ik in het weekend zo naar afleiding dat ik zonder nadenken mijn laatste cent uitgaf. Alles om te vergeten dat er na dat weekend weer een maandag kwam, net zo dodelijk saai als alle maandagen.

Na wat gekissebis besloten we dat ik met Mary Anns geld zou betalen, zodat het net zou lijken of ik haar trakteerde. Over terugbetalen werd niet gepraat.

Het eethuisje was zo'n onduidelijke bedoening, niet chique en niet sjofel, met groezelige tafelkleedjes, maar een ober in deftig zwart, die meteen naast ons stond om op te noemen wat we konden bestellen: 'Lamskoteletten, geroosterd rundvlees, gekookt rundvlees, ham, zalm met garnalensaus, varkenspastei.'

We kozen een plak ham met aardappelen en pickles en wachtten met een glaasje frambozenlimonade op onze bestelling.

'En nu moet je maar 'es vertellen wat je verrassing is,' zei ik tegen Mary Ann.

Ze schudde met de veren op haar hoed. 'Zie je het niet? De jurk?'

1 Het kapsel? De hoed? *'The girl who is naughty but nice'*? Ik ben een
2 Gaiety Girl!

3 Het duurde even voor het tot me doordrong. De Gaiety Girls van
4 het Prince of Wales-theater. Goddelijk lange feeën met rougeblos-
5 jes en olijke knipoojjes, die elke avond zongen en dansten op het
6 toneel en daarna uitgingen met miljonairs. En mijn zus Mary Ann.
7 De combinatie was niet te maken.

8 'Sorry?' vroeg ik.

9 'Gai-e-ty Girl,' herhaalde Mary Ann nadrukkelijk, alsof ze het
10 een kleuter moest uitleggen. 'Gaiety Girl hoed. Te koop in elke
1 winkel. De grote mode van vandaag. Jij komt niet veel buiten,
2 hè?'

3 'Maar hoe ben jij...?'

4 'Nou, kleine broer, dat gaat tegenwoordig zo: je komt auditie
5 doen. En als je een leuk snoetje hebt en goed zingen en dansen
6 kunt, nemen ze je aan. Ik begin in het korps, maar meneer Edward-
7 des – dat is de baas van het theater, Adrian – zegt dat 'ie me nog
8 weleens verder ziet komen. En daarom krijg ik nu les in acteren
9 en zingen en spreken. Hij vindt dat ik nog een te opvallend Oost-
10 Londens accent heb. En vanmiddag ben ik met 'n kleedster gaan
1 winkelen. Ik heb nog drie jurken gekocht... O ja, en we zijn ook
2 een k-o-r-s-e-t aan wezen meten. M'n taille moet nog wat slanker,
3 zeggen ze.'

4 Mary Ann was ondertussen zo opgewonden geraakt dat het nu
5 mijn beurt was om haar te plagen. Ze zat als een klein meisje met
6 haar voeten te trappelen en in haar handen te klappen.

7 'Weet je moeder het al, Assepoester?' vroeg ik.

8 Onze ma had vroeger ook in het theater gewerkt, maar had voor
9 haar kinderen altijd een 'beter leven' gewild, zoals ze dat noemde.
10 Dat 'betere leven' hield een keurig burgermansbestaan in, waarbij
1 je in een netjes aangeharkte buitenwijk woonde en op zondag niet
2 je roes uitsliep, maar naar de kerk ging. Het was ma niet gelukt.
3 Maar dat kon zij niet helpen.

4 Mary Ann kleurde en nam schuld bewust een slokje van haar
5 frambozenlimonade. 'Nog niet. Jij bent de eerste, Adie. Maar ze
6 zal het toch wel goed vinden? Ik ga veel meer verdienen dan ik nu
7 als kleedster doe. Daar krijgt zij natuurlijk ook een deel van. Dan

kan ze ook een nieuwe hoed kopen en misschien kunnen we wel gaan verhuizen. Ze loopt altijd te klagen dat onze kamer zo krap is...'

Ik moest grinniken, omdat mijn grote zus zich zo'n zorgen maakte dat ze ma probeerde te paaieren met cadeautjes. 'En vertel haar ook maar meteen over de Amerikaanse miljonair die jij aan de haak gaat slaan,' zei ik.

Mary Ann lachte kuiltjes in haar wangen. 'Het is een droom, Adie, een mooie rooie luchtballon. En die laat ik niet meer los nu ik 'm gevangen heb. Ik heb er genoeg van om arm te zijn. Het is stom om arm te zijn. Ik *hoef* niet arm te zijn.'

Twee borden met vettige, dampende ham werden voor ons op tafel gezet.

'Volgend jaar is het kaviaar,' zei Mary Ann.

II

*Ik krijg een dikke vent cadeau – Gussie –
Grenzen aan klantvriendelijkheid – Een filister van
het zuiverste water – Fooi!*

Nadat ik die avond met Mary Ann uit geweest was, stond mijn dagelijkse werk me nog meer tegen dan anders. Waarschijnlijk was ik jaloers omdat haar droom was uitgekomen en ik geen uitzicht had op wat voor droom dan ook. Ik was zo chagrijnig dat het zelfs Marcel begon op te vallen, die deze dagen ook niet zijn gewone vrolijke zelf was.

Op een morgen werd ik ongewoon vroeg wakker uit een droom, waarvan alles wat ik me kon herinneren was dat een olifant uit de Zoo een ritje op mijn rug wilde maken. Ik wurmde me boven de dekens uit en bleef een tijdje liggen uitpuffen, terwijl het 'o... hell'-gevoel sterker was dan ooit. In het andere bed hoorde ik Marcel draaien en na een minuutje of wat fluisteren: 'Adrian, ben je wakker?'

Ik gaf een knor. Ik had geen zin om te praten. Niet om zes uur 's morgens.

'Die dikke komt vandaag z'n pak passen.'

Ik draaide geërgerd met m'n kont een kuil in de matras. 'Wat kan mij dat schelen?'

'Nou, ik help 'm niet meer!'

'Hoezo?' vroeg ik. 'Stinkt 'ie onder z'n armen?'

'Onder z'n armen? Pah! 'n Volle driehonderd pond smeerlappe-rij is het!'

'Dan haal ik straks wel een teiltje en een spons en boen ik 'm af voor 'ie gaat passen. Zo tevreden?' Ik had meer dan genoeg van

dit veel te vroege gesprek en dook opnieuw onder de dekens.

‘Nou, je mag ’m hebben,’ was het laatste wat ik hoorde.

De volgende morgen ‘kreeg’ ik hem ook. Augustus Trops, zoals de dikke klant bleek te heten, waggelde in een stralend humeur de winkel binnen, als de keizer uit het sprookje, die zijn nieuwe kleren komt bewonderen. Hij liep naar Procopius toe, legde twee enorme handen op zijn schouders en keek hem aan alsof hij zijn beste vriend was. ‘Meester,’ vroeg hij, ‘is het klaar?’

‘Het is klaar,’ antwoordde Procopius plechtig. ‘Goed gesneden, groen, met ’n mooie plooi. Helemaal zoals meneer het wilde.’

‘Laat het me zien!’ riep Trops, met een dramatisch armgebaar een paspop tegen de vloer meppend.

Terwijl Procopius zich haastte te zeggen dat het niet erg was, begon Marcel met een voor hem ongekende ijver de schade op te ruimen. Omdat hij bezig was, dirigeerde Procopius’ vingerknip mij naar de paskamer. Ik haalde meetlint, krijt, spelden en mijn vriendelijkste glimlach te voorschijn en hield de deur voor onze eigenaardige klant open.

De paskamer van Victor Procopius’ Herenmodepaleis was een van alle gemakken voorziene ruimte, volgens onze baas het geheim van zijn zakelijke succes. Er stonden twee met leer overtrokken fauteuils, één voor de klant en één voor de sier, want de winkelbediende mocht nooit in het bijzijn van een klant gaan zitten. Verder was er een schouw met de gebruikelijke prullaria: porseleinen herderinnetjes, een klok, wat foto’s van vrouw en kinderen Procopius en twee vazen met artistiek bedoelde rietpluimen, zodat het leek of je in een zitkamer was. Naast de haard stond een tafeltje met sigaren, chocolaatjes en een karaf whisky om de klant nog meer in de watten te leggen. Op het meer praktische vlak bevonden zich er een grote spiegel, een paspop en verschillende strijkijzers. Op de paspop hing nu het bestelde, bloemgroene kostuum.

Trops bleef op een eerbiedige afstand staan om het van broekzoom tot kraag in zich op te nemen. ‘Volmaakt,’ fluisterde hij, ‘wat een sublieme kleur! Vakwerk. Magnifiek...’

‘Bevalt het u?’ vroeg ik volkomen overbodig.

1 'Bevalt het mij? O, jongen...'

2 Ik zag tot mijn verbazing dat er tranen in zijn ogen stonden.

3 'Heb je ooit zo'n volmaakte kleur gezien? O, als je zulk groen
4 kunt waarderen, bestaat er geen mooiere kleur! Zeg eens, jongen,
5 houd jij er ook van?'

6 Omdat het bij Procopius de regel was de klant altijd en in alles
7 gelijk te geven, toverde ik de meest walgelijke blotetandengrijns op
8 mijn gezicht en zei: 'Het is zoals u zegt, een sublieme kleur, me-
9 neer.'

10 'Ja, dat is het, is het niet?' Trops liet zijn vochtige blik nu op
1 mijn doordeweekse pak rusten. 'Blij dat jij dat ook vindt. Heel blij...
2 Hm, ja... Ik zou het graag passen.'

3 'Dan zal ik het voor meneer van de pop halen.'

4
5 Terwijl ik bezig was, perste Trops zijn vette lijf in een van de twee
6 fauteuils. Uit mijn ooghoek zag ik hem met een elegant gebaar een
7 chocoladebonbon in zijn mond stoppen. Daarbij liet hij geen oog af
8 van zijn groene kostuum. Of was het van iets anders? Ik keek door
9 de zware vitrage voor het raam achter de paspop heen, maar zag
10 niets anders dan de sigarenwinkel aan de overkant, die even stil en
1 stoffig was als altijd.

2 Met het pak over mijn arm liep ik naar de klant toe, op de
3 binnenkant van mijn wangen bijtend bij de gedachte dat ik die
4 enorme berg vlees straks in overhemd en onderbroek zou zien. Er
5 zou beslist een mooi verhaal voor Marcel en Paddy van te maken
6 zijn.

7
8 Augustus Trops bleek een lastige klant te zijn. Zo tevreden als hij
9 over de kleur van zijn kostuum was, zoveel opmerkingen had hij
10 over naden, zomen en plooiën. Ik was voortdurend in de weer met
1 krijgt en spelden en *net* dacht ik dat ik het goed gedaan had of Trops
2 veranderde weer van gedachten en besloot dat hij toch liever iets
3 wijdere pijpen had. Nadat ik ongeveer elke centimeter van 's mans
4 vette lijf had opgemeten, kostte het me moeite om nog beleefd te
5 blijven. Doe het dan zelf beter, dikke pad, lag op het puntje van
6 mijn tong, maar door aan het weekloon te denken dat zaterdag
7 uitbetaald zou worden, wist ik me te beheersen. Er was één mee-

valler: mijn klant stonk niet. Hij had zich rijkelijk besprenkeld met reukwater, dat een zware, oosterse geur had. Marcel had zich geen zorgen hoeven maken.

Trops stond zich voor de zoveelste keer kritisch in de spiegel te bekijken. Ik was uit protest op de armleuning van een fauteuil gaan zitten en zag mezelf in de spiegel achter hem. Een lange, bijna uit zijn kleren gegroeide jongen van zestien, met warrig melkboerenhondenhaar en een ontevreden gezicht. Een kop om van weg te lopen. Toen ik zo naar mezelf zat te kijken, drong het tot me door dat Trops allang niet meer naar zijn broekspijpen stond te staren, maar via de spiegel naar mij keek. Op de een of andere manier gaf me dat een onaangenaam gevoel en ik slingerde mezelf overeind om uit beeld te zijn.

‘Is het nu naar wens, meneer?’ vroeg ik.

Trops’ ogen schoten terug naar zijn eigen spiegelbeeld. ‘Mmm... misschien nog wat krap rond de taille. Ik ben wat aangekomen de laatste tijd.’

‘We zullen eens kijken of we de taille nog wat uit kunnen leggen, meneer.’ Ik begon weer aan zijn broekband te prutsen, maar voelde mijn hand plotseling tegengehouden worden door de zijne. Verdwaasd van verbazing liet ik me langs hem heen trekken tot ik voor hem stond. Sorry? dacht ik, pardon?

Trops keek me met een samenzweerderige blik aan, alsof hij me niets meer uit hoofde te leggen. ‘Toe,’ zei hij, ‘even...’

Goed, misschien was ik achterlijk, misschien stonden mijn hersenen even stil, maar ik begreep het niet. Ik keek midden in Trops’ ronde, aanmoedigend knikkende gezicht en ik begreep het niet. ‘Meneer, zal ik verdergaan met...’

‘Lieve jongen, als je nu eens zou willen beginnen met me Gussie te noemen...’

‘Pardon?’ Ik zei het nu hardop, met een rare piepstem.

‘Nee, nee, nu moet je me niet voor de gek houden. Je hebt me al lang genoeg staan plagen met die meetlinten van je, nu moet je me maar eens steviger kietelen.’

En als ik het toen nog niet door gehad had, dan even later wel. Mijn hand verdween in een enorme klauw en werd zonder aarzelen

1 in het kruis van een groen kostuum gedrukt. Dat was duidelijk. Dat
2 was overduidelijk. En dat ging te ver! Zelfs Victor Procopius zou het
3 met me eens zijn dat dit niet onder de service aan klanten viel! Zon-
4 der erover na te denken wat dit voor onze goede naam zou beteke-
5 nen, had ik de ouwe flikker een trap tegen zijn schenen verkocht.

6 Hij vloekte – in het Frans, geloof ik – en voerde op één been een
7 mooi rondedansje uit dat mij de gelegenheid gaf te ontkomen. Aan
8 de andere kant van de paskamer, met de spiegel tussen hem en mij
9 in, bleef ik staan. Driehonderd pond smeerlapperij, Marcel had ge-
10 lijk gehad!

1 Trops had zich ondertussen in een stoel gestort en stamelde, met
2 een pijnlijk gezicht zijn been masserend: ‘ ’t – ’t Spijt me jongen. Ik
3 dacht dat je het begreep. Ik dacht echt...’ Hij was net zo verbaasd
4 als ik.

5 ‘Ja zeg, rot nou gauw op!’ Daar had die oververhitte vleeshoop
6 me voor een mietje aangezien! Als ik dat Paddy en Marcel vertelde,
7 zouden ze niet meer bijkomen! Maar dat ging ik mooi niet doen.

8 ‘Het spijt me,’ zei Trops nog een keer. ‘Ik had niet zo snel mo-
9 gen... Zullen we een nieuwe start maken? Ik ben Augustus Trops.
10 En jij bent...’

1 Hij stak zijn hand naar me uit, die ik met wantrouwen bekeek.
2 Ik zorgde wel dat ik uit de buurt van die grijpklauw zou blijven!
3 Maar antwoord kon ik hem natuurlijk wel geven.

4 ‘Adrian Mayfield,’ zei ik, zo stuurs als ik het maar kon laten klin-
5 ken.

6 ‘Dag Adrian. Vind je het erg als ik zeg dat ik dat een mooie
7 naam vind? Hij lijkt op Dorian. *The Picture of Dorian Gray*, dat is
8 een roman. Ken je die?’

9 Ik haalde onverschillig mijn schouders op. Dacht de gek werke-
10 lijk dat ik romans las? Wat had die man toch een beroerde men-
1 senkennis!

2 ‘O, dat boek moet je toch beslist eens lezen! Het begint ermee
3 dat een schilder een portret maakt van een knappe jongeman. Heb
4 ik trouwens al verteld dat ik zelf kunstschilder ben?’

5 Ik schudde voorzichtig mijn hoofd. Dit vriendelijke praatje leek
6 me te bedacht. Hij moest nu niet de aardige oom uit gaan hangen.

7 ‘En wat schilder je dan?’ Blote kanten waarschijnlijk!

‘Wat ik schilder? Mijn hemel, jongen, hoe leg ik je dat uit? Ben je weleens naar een tentoonstelling van schilderijen geweest?’

‘Nee,’ zei ik. Ik kon hem natuurlijk vertellen dat ik een paar kunstreproducties onder mijn bed had liggen: *De Lady van Shalott* van Holman Hunt en Millais’ *Ophelia*, maar wat had hij daarmee te maken? Marcel en Paddy wisten het al niet, omdat ze me zeker uit zouden lachen.

‘Heb je weleens gehoord van Beardsley, Moreau, Baudelaire? Nee? Grote goden, hoe moet ik je het dan uitleggen, jongen? Je bent een filister van het zuiverste water! Nou, dan zit er maar één ding op: je zult een keer bij me langs moeten komen!’

Kijk, daar had je het. Om net te doen of ik dat laatste niet gehoord had, vroeg ik: ‘Wat is een filister nou weer?’

‘Dat is iemand die niets van kunst afweet, sentimentele romans leest, zich bij elk schilderij wat hij ziet afvraagt of het wel netjes is en vindt dat *The Last Rose of Summer* het mooiste lied is dat er ooit is gecomponeerd. Kortom, de gemiddelde Engelsman. Maar voor jou is er nog hoop, Adrian. Jij weet in elk geval de juiste kleuren te waarderen.’

Hij rommelde in de binnenzak van zijn zwarte pak en haalde een beurs en een mapje met visitekaartjes te voorschijn. Hij legde zo’n kaartje op het tafeltje met chocolade en sigaren.

‘Voel je tot niks verplicht, maar je bent welkom als je eens langs wilt komen. Dan kunnen we samen mijn schilderijen bekijken en als je het goed vindt, zou ik je ook weleens willen schetsen. Niet om het een of ander, maar je hebt een interessant gezicht. Ik woon hier in Soho. Het adres staat op het kaartje.’

Ik knikte. Trops stond op, tot mijn opluchting om naar de deur te gaan. Als laatste haalde hij wat geld uit zijn beurs. Hoeveel het was, kon ik niet zien.

‘Dat is je fooi, Adrian. Het is misschien wat royaal, maar ik vind het prettig je ontmoet te hebben.’ Hij veegde de krijtstrepen van zijn pantalon. ‘En wat het kostuum betreft, zeg je baas maar dat ik zeer tevreden ben en het meteen aanhoud. Het zit me als gegoten.’ En daarmee waggelde hij de paskamer uit.

Ik staarde naar het geld dat naast het visitekaartje lag. Het was een hele pond!

1 In een waas ging ik terug naar de winkel om af te rekenen. Ik snap-
2 te nu in welk spelletje ik het afgelopen halfuur een rol had ge-
3 speeld, maar ik wilde het niet geloven. Niks had ik doorgehad.
4 Niks! En maar ijverig in de weer met spelden en krijt! God, wat was
5 ik stom! Misselijk van mezelf wenste ik onze gewaardeerde klant
6 een goede dag en stak het geld in mijn zak. Want ondanks alles was
7 dat toch maar mooi meegenomen.
8
9
10

10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

20

1

2

3

4

5

6

7

8

9

30

1

2

3

4

5

6

7